

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.9.13.
COM(2011) 556 végleges

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

**a kiskorúak és az emberi méltóság védelmére vonatkozó 1998. szeptember 24-i tanácsi
ajánlás, valamint az európai audiovizuális és on-line információs szolgáltatási ipar
versenyképességével összefüggésben a kiskorúak és az emberi méltóság védelméről és a
választás jogáról szóló, 2006. december 20-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás
alkalmazásáról**

– A GYERMEKEK VÉDELME A DIGITÁLIS VILÁGBAN –

{SEC(2011) 1043 végleges}

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

a kiskorúak és az emberi méltóság védelmére vonatkozó 1998. szeptember 24-i tanácsi ajánlás, valamint az európai audiovizuális és on-line információs szolgáltatási ipar versenyképességével összefüggésben a kiskorúak és az emberi méltóság védelméről és a választás jogáról szóló, 2006. december 20-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás alkalmazásáról
– A GYERMEKEK VÉDELME A DIGITÁLIS VILÁGBAN –

1. BEVEZETÉS

A kiskorúak védelmével kapcsolatos 1998. és a 2006. évi ajánlásnak¹ az volt a célja, hogy a tagállamokat és az iparágat ráébressze a kiskorúak védelmének az elektronikus médiában megjelenő új kihívásaira, és különösen azokra, amelyek az on-line szolgáltatások elterjedésével és növekvő jelentőségével kapcsolatosak. Mivel a szabályozás nem mindig képes e fejleményekkel lépést tartani, az ajánlások azt szorgalmazták, hogy a tagállamok ne pusztán jogi eszközökkel mozdítsák elő és alakítsák ki a szükséges keretfeltételeket, hanem például az érintett felek közötti együttműködés és az együtt-, illetve az önszabályozás révén is².

A fogyasztók és különösen a kiskorúak médiahasználata időközben gyökeresen megváltozott és egyre rohamosabban változik. A kiskorúak médiahasználata – az (on-line) videojátékokat is beleértve – egyre inkább mobil eszközökkel történik, és az interneten egyre több az igény szerint lekérhető médiaszolgáltatás. A legutóbbi ajánlás elfogadása óta új jelenség, hogy az egyéni felhasználók szempontjából és társadalmi szempontból egyaránt igen nagy jelentőségre tettek szert a közösségi hálózatépítő oldalak. További, ma még esetleg el sem képzelhető változásokra számíthatunk.

Ezek az új fejlemények sok új lehetőséget kínálnak a kiskorúaknak, de védelmüket illetően bizonyos kihívásokkal járnak együtt, mivel a szülők gyakran nehezen tudják teljesíteni kötelezettségeiket olyan új technológiás termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyeket általában gyermekeiknél kevésbé ismernek. Ezért felvetődik az a kérdés, hogy a jelenlegi szakpolitikák még mindig alkalmasak-e a kiskorúak magas szintű védelmének biztosítására Európában.

---

¹ 1998: A Tanács ajánlása (1998. szeptember 24.) a kiskorúak és az emberi méltóság összehasonlítható és hatékony védelmének megvalósítását célzó nemzeti keretek elősegítése által az európai audiovizuális és információs szolgáltatási ágazat versenyképességének fejlesztéséről (98/560/EK, HL L 270., 1998.10.7., 48–55. o., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998H0560:EN:NOT>)

2006: Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2006. december 20.) a kiskorúak és az emberi méltóság védelméről és a választás jogáról az európai audiovizuális és on-line információs szolgáltatási ipar versenyképességével összefüggésben (2006/952/EK, HL L 378., 2006.12.27., 72–77. o., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006H0952:HU:NOT>)

² Ugyanakkor biztosítani kell, hogy az együtt-, illetve önszabályozási intézkedések összhangban legyenek a versenyjoggal.

Annak érdekében, hogy értékelhetőbb legyen, mi valósult már meg, és milyen további lépésekre lehet szükség, a Bizottság ebben a jelentésben – a 2006. évi ajánlás 6. pontjának eleget téve – elemzésnek veti alá az 1998. és a 2006. évi ajánlásokban foglalt intézkedések végrehajtását és hatékonyságát.

A jelentés alapjául azok az információk szolgáltak, amelyeket a tagállamok egy kérdőívre válaszul közöltek. A jelentés az európai digitális menetrend³ több cselekvésének kiegészítése.

A csatolt személyzeti munkadokumentum részletesebben ismerteti a válaszokat és konkrét példákkal szolgál a megtett intézkedésekre.

2. TÉNYMEGÁLLAPÍTÁSOK

2.1. Az illegális és a káros tartalom visszaszorítása

A tartalom- és hozzáférésszolgáltatók egyre több erőfeszítést tesznek, hogy visszaszorítsák a diszkriminatív és az egyéb illegális vagy káros tartalmat, különösen az **önkéntes kötelezettségvállalás**, illetve a **magatartási kódexek** eszközével, melyhez huszonnégy tagállamban folyamodnak⁴. Az internetet illetően e kezdeményezések némelyike kilátásba helyezi, hogy a honlapok megfelelő címke feltüntetésével utaljanak arra, ha betartanak egy magatartási kódexet.

Ezenkívül a tagállamok erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy a kiskorúak szélesebb körben és könnyebben juthassanak **színvonalas és korukhoz illő tartalomhoz**, például külön gyermekeknek szóló honlapok és keresőprogramok használatával⁵.

Noha a tagállamok között egyre nagyobb az egyetértés abban, hogy az önszabályozási intézkedéseket (magatartási kódexeket) hasznos előmozdítani, továbbra is aggasztó, hogy ezen a területen még mindig igen eltérő szintű védelmet sikerül elérni.

Az illegális és a káros tartalmak elleni meglévő intézkedéseket a jövőben állandóan figyelemmel kell kísérni, ezzel biztosítva eredményességüket. Így például folyamatban van olyan bejelentőpontok kialakítása, amelyeket a tartalomszolgáltatók az ilyenfajta tartalom bejelentése céljára tartanak fenn a gyermekek és a szülők számára, jól működő háttérinfrastruktúrára támaszkodva. Ám ezek a kezdeményezések híján vannak a hatékonyságuk növelésére alkalmas közös vonásoknak és méretgazdaságosságnak.

2.2. Forróvonalak

Az európai digitális menetrend arra kérte fel a tagállamokat, hogy 2013-ra a sértő vagy káros tartalom bejelentésére szolgáló **forróvonalakat** teljes körűen valósítsák meg.

³ COM(2010) 245 végleges/2: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az európai digitális menetrend (2010. augusztus 26., javított változat) (http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm).

⁴ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 7. o. és 27. lj.

⁵ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 7. és 8. o., valamint 31. és 32. lj.

A tagállamokban és Norvégiában időközben széles körben elterjedtek és használatossá váltak a forróvonalak. Továbbra is elengedhetetlen az a támogatási mechanizmus, amelynek keretében a forróvonalakat az Európai Bizottság „Biztonságosabb internet” programja **társfinanszírozza**.

Egyes tagállamok az **INHOPE-t**⁶ – az internetes forródrót-szolgáltatók nemzetközi szövetségét – is megemlítették: a szövetség 1999-ben, a Bizottság akkori „Biztonságosabb Internet” cselekvési terve keretében jött létre, és jelenlegi finanszírozásáról a „Biztonságosabb Internet” program gondoskodik. Az INHOPE Európán kívüli országokra⁷ is kiterjed; célja az e területen zajló együttműködés fokozása. Az INHOPE-tag forróvonalaknak be kell tartaniuk az INHOPE eljárási szabályzatát. Huszonnégyszáz tagállam forróvonalaként tagja az INHOPE-nak⁸.

Egyes forróvonalak úgynevezett „**értesítési-eltávolítási eljárásnak**”⁹ is részesei: ilyenkor az internetszolgáltató vállalja, hogy azonnal eltávolítja az illegális tartalmat, amint a forróvonalon arról lakossági bejelentés érkezett. Tizenkilenc tagállam¹⁰ számolt be értesítési-eltávolítási eljárás kialakításáról és alkalmazásáról.

Az egyes forróvonalak, és különösen az értesítési-eltávolítási eljárások működésében azonban jelentős **eltérések** tapasztalhatók. Ez egyaránt vonatkozik a tartalmakat illegálissá nyilvánító döntések meghozatalára, azok felülvizsgálatára, a tartalom forrásának és az internetes tárhelyszolgáltatónak a felkutatására, és főként az illetékes hatóságok értesítésére¹¹. Noha a kérdőív erre nem tért ki, Bulgária és Szlovénia a forróvonalak **nyomon követéséről** is említést tett¹².

A forróvonalak széles körű létrehozása és hálózatba szervezése biztató, de nem elégséges intézkedés.

A forróvonalak hatékonyabbá tétele és a tagállamok közötti együttműködés fokozása (például a bűnüldöző szervekkel való kapcsolattartásra vonatkozó legjobb gyakorlatok bevezetése) érdekében át kell gondolni, hogy a forróvonalak miként tehetők közismertebbé és könnyebben hozzáférhetővé az internethasználók – köztük a gyermekek – körében, hogy működésük hogyan javítható, és hogy milyen szinergiák alakíthatók ki más kapcsolódó szolgáltatásokkal (például a segélyvonalakkal és a felvilágosító központokkal, illetve a 116 000-s/116 111-es hívószámokkal).

Ezenkívül a forróvonalakat szorosabban nyomon kell követni.

2.3. Internetszolgáltatók

Az internetszolgáltatók általában növekvő szerepet játszanak a kiskorúak védelmében, még ha az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv értelmében **felelőségük és kötelezettségeik**

⁶ <http://www.inhope.org/gns/home.aspx>

⁷ Világszerte 35 forróvonal tagja az INHOPE-nak.

⁸ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 35. l.j.

⁹ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 8. és 9. o. Az internetszolgáltatóknak az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv szerinti korlátozott felelőségét és kötelezettségeit illetően lásd e jelentés 13. lábjegyzetét.

¹⁰ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 39. l.j.

¹¹ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 9. o.

¹² Lásd: személyzeti munkadokumentum, 9. o.

korlátozottak¹³ is. Ez igaz az illegális tartalmat érintő jogi kötelezettségeikre, de különösen a **közös önkéntes kötelezettségvállalásokra** és a **magatartási kódexek** követésére.

Az **internetszolgáltatók társulásainak** feladatai között azonban általában nem szerepel külön a kiskorúak védelme. Ezért e társulások tagjai számára rendszerint csupán szabadon választható a kiskorúak védelmére vonatkozó magatartási kódexek aláírása és betartása¹⁴.

Ráadásul mindössze nyolc tagállam¹⁵ és Norvégia számolt be arról, hogy **fogyasztók vagy közigazgatási szervek részvételével** dolgoztak ki magatartási kódexeket a jelentéstételi időszakban; és csupán hat tagállamból¹⁶ érkezett bejelentés a kódexek eredményességének felmérésére szolgáló **értékelési rendszerek** meglétéről.

Összesen csupán tizenegy tagállam¹⁷ és Norvégia véli úgy, hogy az önszabályozás rendszere és az internetszolgáltatók magatartási kódexei jól igazodnak az új digitális környezet kívánalmaihoz.

A Bizottság az internetszolgáltatók még tevőlegesebb szerepvállalását szorgalmazza a kiskorúak védelmében. A magatartási kódexeket szélesebb körben kell alkalmazni, és alkalmazásukat szorosabban nyomon kell követni.

A Bizottság azt szorgalmazza, hogy az internetszolgáltatói társulások vegyék fel feladataik közé a kiskorúak védelmét, és rójanak tagjaikra ennek megfelelő kötelezettségeket.

Ezenkívül a fogyasztóknak és a közigazgatásnak a magatartási kódexek kidolgozásában való fokozottabb részvétele elősegítené, hogy az önszabályozás valóban megfelelő választ adjon a digitális világ gyors változásaira.

2.4. Közösségi hálózatépítő oldalak

A közösségi hálózatépítő internetes oldalak óriási lehetőségeket kínálnak a kiskorúaknak. Noha jelentőségük csak a közelmúltban nőtt meg, máris megváltoztatták a kiskorúak közötti kapcsolattartást és társas érintkezést.

Ám a közösségi hálózatépítő oldalakban jelentős kockázat rejlik, amely az „illegális tartalom”, az „életkorhoz nem illő tartalom”, a „nem helyénvaló kapcsolat”, illetve a „nem helyénvaló magatartás” kategóriával foglalható össze¹⁸. Az e kockázatok elleni fellépés egyik

¹³ Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv (a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv) (HL L 178., 2000.7.17., 1–16. o., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0031:hu:NOT>) értelmében az internetszolgáltatókat nem terheli olyan általános kötelezettség, amely szerint az általuk továbbított vagy tárolt információkat nyomon kellene követniük, sem olyan általános kötelezettség, amely szerint jogellenes tevékenységre utaló tényeket vagy körülményeket kellene kivizsgálniuk. (15. cikk (1) bekezdése). Az internetszolgáltatók felelőssége a továbbított információ (12. cikk (1) bekezdése), az információ automatikus, közbenső és átmeneti tárolása (13. cikk (1) bekezdése), valamint a szolgáltatás igénybevevőjének kérésére tárolt információ (14. cikk (1) bekezdése) tekintetében is korlátozott.

¹⁴ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 46. lj.

¹⁵ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 48. lj.

¹⁶ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 49. lj.

¹⁷ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 50. lj.

¹⁸ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 52. lj.

ígéretes eszközének számítanak a közösségi hálózatépítő oldalak szolgáltatóinak, illetve felhasználóinak szánt iránymutatások.

Mindössze tíz tagállam¹⁹ tett említést ilyen iránymutatásokról, és ennél még kevesebben számoltak be arról, hogy az iránymutatások eredményességét **értékelési rendszerrel** mérik fel²⁰; vagyis a „puha jog” alkalmazása jelenleg igencsak esetleges. Ezt a hiányosságot részben orvosolhatná a **„Biztonságosabb közösségi hálózatépítési elveket az EU-nak!”** megállapodás²¹, melyhez eddig huszonegy közösségi hálózat csatlakozott.

A közösségi hálózatépítő oldalak tömeges elterjedése következtében a szolgáltatók felügyeleti rendszerei nem képesek hatékonyan és következetesen kezelni valamennyi kockázatot.

A Bizottság az érdekelt felek aktív részvételét szorgalmazza, különösen a kockázatokról és azok mérséklésének lehetséges módjairól való további ismeretterjesztés, valamint az iránymutatások szélesebb körű használata és végrehajtásuk nyomon követése révén.

Ezenkívül a közösségi hálózatokon elterjedőben vannak a jól működő háttér-infrastruktúrával ellátott bejelentőpontok, amelyek a gyermekeknek segítenek a megkönyékezés (grooming), az internetes zaklatás és a hasonló jelenségek kezelésében. A megoldások kidolgozása azonban esetről esetre történik.

A közösségi hálózatépítő oldalakon ráadásul nem általános gyakorlat a magánéletet védő beállítások alapértelmezett alkalmazása az újonnan belépő kiskorúakra.

2.5. Más tagállamból, illetve az Európai Unión kívülről érkező kétes internettartalom

A tagállamok nagy részének megítélése szerint a káros tartalom igen csekély részben származik **saját területükről**, ennél jelentősen nagyobb arányban ered **más uniós tagállamokból**, ám a legtöbb ilyen tartalom az **Európai Unión kívülről** érkezik²². A fejlesztési lehetőségeket illetően egyes tagállamok úgy vélik, hogy a **harmonizált védelem** – általuk kívánatosnak tartott – európai szintű megerősítését könnyebb megvalósítani, mint ugyanezt nemzetközi viszonylatban²³. Ám ennek ellenére általános az a nézet, hogy érdemes a harmadik országokat saját határainkon belüli intézkedésekre ösztönözni, mint ahogy azt is helyesli a tagállamok nagy többsége és Norvégia, hogy további **megállapodások** köttessenek **harmadik országokkal**²⁴.

A kétes internettartalmak kapcsán fokozottabb együttműködés és harmonizált védelem volna kívánatos. Noha az ilyen tartalom főként az Európai Unión kívülről ered, egyes tagállamok szerint ez a megközelítés inkább európai szinten lehet célravezető, mintsem

¹⁹ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 58. lj.

²⁰ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 12. o.

²¹ http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/docs/sn_principles.pdf

²² Lásd: személyzeti munkadokumentum, 60. lj.

²³ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 13. o.

²⁴ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 13. o. és 63. lj. A gyermekek megrontását ábrázoló anyagok internetes terjesztésének visszaszorítását illetően a „Biztonságosabb internet” program a nemzetközi és európai együttműködésre összpontosít, különös tekintettel az INHOPE forróvonal-hálózat támogatására.

2.6. Médiaműveltség és tudatosságnövelés

Minden tagállam elkötelezetten támogatja a médiaműveltség előmozdítását, valamint az online média kockázataira és a sikeres megelőzést szolgáló meglévő védőeszközökre való fokozottabb figyelemfelkeltést.

Ezen belül a tagállamokban egyre több a **köz-magán társulásként** megvalósuló ilyen irányú kezdeményezés. A tagállamoktól érkező visszajelzések tanúsága szerint az Európai Bizottság **„Biztonságosabb internet” programja** és az **„EU Kids Online” projekt** értékes keretnek bizonyult e területeken²⁵.

A médiaműveltség-fejlesztő és tudatosságnövelő kezdeményezések egy része szervesen illeszkedik az iskolarendszerű oktatásba, emellett a szülők és a tanárok figyelmének felkeltésére is történnek erőfeszítések. A Bizottság egy 2009. évi felméréséből azonban az derült ki, hogy bár huszonhárom európai ország nemzeti tantervében szerepel ez a kérdéskör, ezeket az ismereteket valójában töredékesen és következtlenül oktatják²⁶.

Noha kedvező jelenség, hogy a médiaműveltség és a tudatosságnövelés beépül az iskolai oktatásba, egyelőre jelentős kihívást jelent, hogy az ismeretek valamennyi gyermekhez és szülőhöz eljussanak, és átadásuk egyik iskoláról, illetve tagállamról a másikra egyöntetűen történjék.

2.7. A tartalomhoz való hozzáférés korlátozása

A kiskorúaknak a korukhoz nem illő tartalomtól való távol tartásához két dologra van szükség: egyrészt a tartalom korhatár-besorolással való ellátására és osztályozására, másrészt e besorolás és osztályozás érvényre juttatására. Ez utóbbi elsősorban a szülők feladata, ám ehhez a technikai megoldások – szűrés, életkor-ellenőrző rendszerek, szülői felügyeleti rendszerek stb. – értékes támogatást nyújtanak.

2.7.1. Korhatár-besorolás és tartalom szerinti osztályozás

Az audiovizuális tartalom korhatár és tartalom szerinti osztályozására szolgáló meglévő rendszerek tizenkét tagállam²⁷ megítélése szerint **elégsek és eredményesek**, míg tizenhárom tagállam²⁸ és Norvégia szerint **fejlesztésre szorulnak**.

Tizenhat tagállam²⁹ és Norvégia arról számolt be válaszában, hogy **médiatípusonként más-más korhatár-besorolást és tartalomosztályozást alkalmaz**. Tíz tagállam³⁰ és Norvégia ezt problémának tartja. Saját közlése szerint nyolc tagállam³¹ és Norvégia fontolgat intézkedéseket, illetve kezdeményezéseket e terület **egységesebbé tételére**.

²⁵ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 14. o.

²⁶ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 65. lj.

²⁷ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 81. lj.

²⁸ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 82. lj.

²⁹ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 83. lj.

³⁰ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 85. lj.

³¹ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 86. lj.

Összesen tizenöt tagállam³² és Norvégia véli úgy, hogy **hasznos és lehetséges** volna valamennyi médiára, illetve egész Európára kiterjedő médiatartalom-osztályozási rendszereket megvalósítani. Kilenc tagállam³³ nincs ezen a véleményen, tekintettel a kulturális különbségekre.

Ezen a területen kirívóan nagy a megosztottság: a szükséges és hasznos intézkedésekről alkotott elképzelések tagállamonként igencsak különböznek.

2.7.2. *Technikai rendszerek (szűrés, életkor-ellenőrző rendszerek, szülői felügyeleti rendszerek stb.)*

Általánosnak látszik az egyetértés abban, hogy a kiskorúak pusztán technikai eszközökkel nem óvhatók meg a káros tartalomtól: ez csak egyik alkotóeleme lehet egy teljes intézkedéscsomagnak.

A tagállamok álláspontja megoszlik abban, hogy mennyire **hasznos, helyénvaló** (figyelembe véve az információhoz való jogot és a cenzúrával való visszaélés lehetőségét), **technikailag kivitelezhető** és **megbízható** az olyan technikai intézkedés, amely a potenciálisan káros tartalmat a besorolások és osztályozások betartatása révén igyekszik kiküszöbölni³⁴. Azt pedig minden tagállam kiemelte, hogy a tartalmak fekete listára kerülését és onnan való esetleges lekerülését illetően átláthatóságra van szükség.

Hús tagállam³⁵ számolt be **internetes szűrési és besorolási rendszer kifejlesztésére irányuló erőfeszítésekről** az ágazat vagy a közigazgatás részéről. Huszonnégy tagállam³⁶ és Norvégia jelezte, hogy **szülői felügyeleti eszközök vannak használatban**. Ezek az eszközök tizenöt tagállamban ingyenesek, négy tagállamban pedig díjfizetés ellenében vehetők igénybe³⁷.

Ezenkívül egyre több erőfeszítés történik az előfizetőknek a **tartalomszűrési és -besorolási rendszerekről** és az **életkor-ellenőrző szoftverekről** való felvilágosítására: ez tizenhat tagállamban³⁸ – jogszabály értelmében vagy az internet-, illetve a mobilszolgáltatók magatartási kódexe alapján – kötelező is.

Noha a legtöbb tagállam tökéletesíthetőnek tartja korhatár-besorolási és tartalomosztályozási rendszerét, abban egyértelműen nincs egyetértés, hogy hasznos és lehetséges-e valamennyi médiára, illetve egész Európára kiterjedő médiatartalom-osztályozási rendszereket megvalósítani. Mivel azonban az on-line tartalom egyre kevésbé ismer országhatárokat, folytatni kell annak feltárását, hogy miként növelhető a rendszerek közötti összhang.

Terjedőben vannak a szülői felügyeleti eszközökkel ellátott internet-alapú alkalmazások,

³² Lásd: személyzeti munkadokumentum, 87. lj.

³³ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 88. lj.

³⁴ A „Biztonságosabb internet” program teljesítményértékelő tanulmányt rendelt meg az Európában rendelkezésre álló tartalomszűrési megoldások hatékonyságáról. Az első eredmények 2011 januárjában jelentek meg.
http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/projects/filter_label/sip_bench2/index_en.htm

³⁵ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 16. o.

³⁶ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 77. lj.

³⁷ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 16. o. és 78. lj.

³⁸ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 76. lj.

de ehhez kapcsolódóan a megfelelő tartalom kijelölése eseti megoldásokon nyugszik, melyek tagállamonként, sőt egy-egy tagállamon belül is igen eltérőek lehetnek.

Mindezek ismeretében érdemes olyan innovatív korhatár-besorolási és tartalomosztályozási rendszereken gondolkodni, amelyek az IKT-ágazatban szélesebb körben (gyártók, tárhely- és tartalomszolgáltatók stb.) alkalmazhatók lennének, eközben a „megfelelőség” helyi értelmezéséhez is elegendő mozgásteret hagynának, és figyelembe vennék az internet különböző szereplőinek felelősségéről kialakult szemléletmódokat.

2.8. Audiovizuális médiaszolgáltatások

A kiskorúaknak a káros tartalomtól való megóvását szolgáló **együtt-, illetve önszabályozási rendszerek** tekintetében az **igény szerint lekérhető médiaszolgáltatások** hátrányban vannak a **televízióműsorokhoz** képest, míg ugyanis az előbbiekre nyolc tagállamban alkalmaznak ilyen rendszert, és közülük hétben létezik magatartási kódex, addig az utóbbiak esetében tizennégy tagállamban működik ilyen rendszer, magatartási kódex pedig tizenegyben van³⁹.

A szülőket a káros tartalomra és a hozzáférés korlátozásának szükségességére leginkább azzal a technikával szokták figyelmeztetni, hogy a potenciálisan káros tartalom közvetítése előtt **piktogram jelenik meg a képernyőn**, illetőleg **hangjelzés szólal meg**. Ez egyaránt igaz a televízióműsorokra és az igény szerint lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokra.

A legtöbb tagállam hasznosnak tartja ezeket a jelzéseket, néhányban pedig jogszabály teszi kötelezővé használatukat, vagy azt magatartási kódex írja elő. Kevésbé használatosak a **tartalomszűrésre szolgáló műszaki eljárások vagy szoftverek**, például a **zárolási rendszerek** és a **PIN kód**. Az **igény szerint lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokra** csak kevés tagállamban⁴⁰ alkalmazzák a **korhatár szerinti besorolást** és a **közvetítési időpont korlátozását**.

A címkézési és a figyelmeztető rendszerek megbízhatóságát illetően egyes tagállamok hangsúlyozták a **szülői felelősségvállalás** fontosságát, és azt, hogy ezek a rendszerek csak akkor fejthetik ki hatásukat, ha a szülők érvényt szereznek nekik, vagyis figyelemmel kísérik, hogy gyermekeik milyen műsorokat tekintenek meg.

Az ezen a területen tett lépések sokfélesége egyrészt tükrözi az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv különbségtételeit, másrészt azonban arra is vall, hogy erre a kihívásra nehéz konszenzusos politikai választ adni.

A gyermekeknek az internetes tartalomhoz való célzott hozzáférése igen sokféle, széles körben elérhető technikai eszközzel megoldható, például a korhatár-besoroláson és tartalomosztályozáson alapuló szülői felügyeleti eszközökkel; a lineáris, illetve televíziós műsorsugárzásra kifejlesztett (például a közvetítés időpontjával kapcsolatos) megoldások gyakran nem válnak be az internet és az egyéb, igény szerint lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások esetében.

³⁹ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 20–22. o., valamint 93., 94., 99. és 100. lj.

⁴⁰ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 20–22. o.

2.9. Videójátékok

Összesen tizenhét tagállam és Norvégia véli úgy, hogy korhatár-besorolási rendszere **megfelelően** működik⁴¹. A tagállamok – Németország kivételével – a **PEGI** (Egységes Európai Játékinformációs Rendszer)⁴² és a **PEGI Online**⁴³ rendszerre támaszkodnak.

Az on-line játékokat illetően a PEGI Online elvben jó megoldásnak számít, de egyes tagállamok aggályosnak tartják, hogy az **iparág még mindig túl kismértékben vesz részt** a rendszerben.

Mindössze öt tagállamban⁴⁴ és Norvégiában létezik olyan **értékelési rendszer**, amely annak felmérésére szolgál, hogy a videojátékoknak milyen kedvező vagy kedvezőtlen hatása lehet a kiskorúak fejlődésére és egészségére.

Annak kapcsán, hogy a kiskorúak milyen további intézkedésekkel óvhatók meg a káros videojátékoktól, leginkább a **médiaműveltség** és a **tudatosságnövelés** – azon belül különösen a videojátékok kockázataira való fokozottabb figyelemfelhívás és a meglévő védőeszközök népszerűsítése – került említésre. Ám ezek az intézkedések mindössze nyolc tagállamban és Norvégiában részei az **iskolai oktatásnak**.

A tagállamok válaszaik ezenkívül megerősítik, hogy a **videojátékok bolti értékesítése** területén további intézkedéseket kell tenni a videojátékok „korhatáron aluli” árusítása ellen. Mindössze hat tagállamban és Norvégiában⁴⁵ került sor ilyen irányú tudatosságnövelő intézkedésekre, és a kiskereskedők csak négy tagállamban⁴⁶ követnek erre vonatkozó magatartási kódexet.

Bár a legtöbb tagállamban jól működnek a korhatár-besorolási rendszerek (különösen a PEGI), a jelentések alapján kihívást jelent, hogy az on-line játékokra csak korlátozottan alkalmazzák őket, és hogy a kiskereskedelmi piacon „korhatáron alul” árusítanak játékokat. Hasznos megelőző hatást lehetne elérni azzal, ha több tudatosság-növelő intézkedésre (például iskolai médiaműveltség-fejlesztésre) kerülne sor.

2.10. A válaszadás joga az online médiában

A válaszadás joga tizenhat tagállamban⁴⁷ terjed ki az on-line sajtóra, tizenhárom tagállamban⁴⁸ az internet-alapú hírszolgáltatásokra, tizenhét tagállamban⁴⁹ az on-line televízió-szolgáltatásokra, tizenöt tagállamban⁵⁰ az on-line rádiószolgáltatásokra és kilenc tagállamban⁵¹ minden egyéb on-line szolgáltatásra.

⁴¹ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 107. lj.

⁴² <http://www.pegi.info/hu/>

⁴³ <http://www.pegionline.eu/hu/>

⁴⁴ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 118. lj.

⁴⁵ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 24. és 25. o., valamint 119. lj.

⁴⁶ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 120. lj.

⁴⁷ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 128. lj.

⁴⁸ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 129. lj.

⁴⁹ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 130. lj.

⁵⁰ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 131. lj.

⁵¹ Lásd: személyzeti munkadokumentum, 132. lj.

A tagállamok körülbelül egyenlő részben értékelték elégségesnek és eredményesnek, illetve nem megfelelőnek az on-line médiában tett ténymegállapításokkal szembeni **védelem⁵² szintjét** és az országban meglévő rendszer(ek) eredményességét.

Az on-line médiára kiterjedő válaszadási jog következtlenül és on-line terjesztési módokként eltérően érvényesül a tagállamokban.

Ezenkívül a meglévő rendszerek eredményessége is fokozható.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

Összességében kedvező eredmény, hogy az 1998. és a 2006. évi ajánlás több szempontú tagállami értékelésének tanúsága szerint a tagállamok tudatában vannak a kiskorúak on-line védelmével kapcsolatos kihívásoknak, és egyre nagyobb erőfeszítést tesznek, hogy megfeleljenek nekik. A platformok (televízió, számítógép, okostelefon, játékkonzol stb.) és az audiovizuális tartalmak konvergenciájának minél rugalmasabb és reaktívabb kezelésére egy, az önszabályozási intézkedéseknek tág teret adó szakpolitikai összeállítás tűnik legalkalmasabbnak.

A tagállamok által adott politikai válaszok részletes értékelése alapján azonban az Európa-szerte meghozott intézkedések igen vegyes képet mutatnak, sőt esetenként elütnek egymástól. Ez különösen igaz az illegális és a káros tartalom visszaszorítására, a közösségi hálózatok biztonságosabbá tételére és a tartalombesorolási rendszerek ésszerűsítésére.

Ezenkívül gyakori, hogy a szabályozási, illetve önszabályozási intézkedések nem elég ambiciózusak, nincsenek kellő összhangban más tagállamok hasonló intézkedéseivel, vagy egyszerűen nem valósulnak meg a gyakorlatban. Az Európa-szerte meghozott intézkedések szövevényessége csakis a belső piac széttöredezettségéhez vezethet, a szülőket és a tanárokat pedig elbizonytalanítja abban, hogy a gyermekek védelme és felelősségérzetének felkeltése érdekében mit tegyenek és mit ne.

Ez a jelentés és a tagállamok körében végzett felmérésre érkezett részletes válaszok⁵³ azt mutatják, hogy további lépések tehetők európai szinten, a tagállamok legjobb gyakorlatainak esetleges alapulvételével, s az IKT-ágazatban így elérhető méretgazdaságosság elő fogja segíteni, hogy a gyermekek biztonságosan élhessenek az állandó fejlődésben lévő digitális világ előnyeivel.

---

⁵² A 2006. évi ajánlás 1. melléklete – Indikatív iránymutatások az on-line médiával kapcsolatosan a válaszadás joga vagy azzal egyenértékű jogorvoslatokhoz való jog biztosítására hozott intézkedések végrehajtásához nemzeti szinten, a nemzeti jogban vagy gyakorlatban – értelmében.

⁵³ Személyzeti munkadokumentum.